

Dies irae, dies illa!

lepo je ogledovati mravljišče v gozdu. Kako življenje in gibanje po njem in okrog njega! Vse dela in se trudi od zora do mraka. Vsaka živalca gre, ne meneč se za drugo, mirno po svojem opravku. In ko bi bilo celo moči pogledati v notranje življenje! Kako je tu vse lepo v redu, kakor v modro vladani človeški državi! — Dregni enkrat, dvakrat s palico v umetno zloženo kopico, kaka izprememba! Preplašene, zbegane planejo drobne prebivalke iz razrušenega domovja in kakor z uma tekajo semtertja, ne vedoč, kaj začeti. Potres, potres! Toda mine naj in pogine vse drugo, vse notranje naprave, vsi tisti umetni hodniki, tiste shrambe in tiste zaloge, nabrane in nanesene s tolikim trudom; rešiti je treba zalego, mladi rod najprej spraviti v zavetje! Velika nesreča je zadela mravljišče. Uboge živalce mislijo, če se sme tako govoriti, da si ne bodo nikdar več opomogle. In vendar, pridi čez malo dnij zopet na to mesto, in pred teboj bo zopet stalo kakor prej mravljišče, in vse živo bo zopet po njem in okrog njega.

Uboga Ljubljana, razrušenemu mravljišču podobna zdaj, ali si boš opomogla kdaj tudi ti tako? Ne v nekih dnevih, mesecih; ali smemo upati, da si opomoreš v letih, desetletjih? — — Nesrečna Ljubljana! Dva dni pred nesrečo tvojo se je pela po cerkvah tvojih žalna pesem Jeremije proroka: »Kako je mesto tako pusto, ki je bilo ljudstva polno! Vdovi je enako.« — »Vam vsem govorim, ki greste mimo: Glejte in vidite, ali je kaka bolečina, kakor bolečina moja, ki me je zadela. Kajti Gospod me je napolnil z bridkostjo v dan jeze svoje.« — »Starejšine hčere sijonske leže na tleh in so tiho . . . de-vice jeruzalemske povešajo glave svoje.« — »Oči svoje sem si skoraj

izjokal, da me život moj boli.« — »Ko so govorili materam svojim: Kje je kruha in vina? Ko so na ulicah po mestu medleli, kakor smrtno ranjeni in umirali v naročju mater svojih.« — Oj ti hči jeruzalemska! s kom naj te primerjam. . . . da te potolažim? Kajti škoda tvoja je velika kakor morje; kdo naj te ozdravi?« — »Vsi, ki mimo gredo, . . . majo z glavami: Je-li to mesto, za katero se je dejalo, da je najlepše, katerega se veseli vsa dežela?«

Ko se je tako pelo veliki petek po tvojih cerkvah, nesrečna Ljubljana, ali je pač mislil kdo takrat, da se bode skoraj žalovalo o tebi, kakor je žaloval Jeremija o mestu jeruzalemskem?

»Iz razvalin življenje novo klije,« pravi pesnik; ali se smemo s tem upanjem tolažiti tudi mi? Svet, če hoče biti pravičen, se mora čuditi Slovencem, kako visoko so se razmeroma iz svojih močij, brez tuje pomoči, povzdignili v kratkem času! Rodoljubje je moč; ali nam ni potekla, opešala ta čudotvorna moč? Rim ni bil nikoli tako velik, kakor ko je bil najbolj ponižan. Po strašni bitvi pri Kanah, ko je moral soditi svet: Zdaj je Rima konec! — kaj je storilo državno starejšinstvo rimsko? Hvalo svojo je slovesno izreklo nesrečnemu, pobitemu konzulu, in čez malo časa je stal Rim veličasten kakor nikdar pred! Slovenci nismo Rimljani, vendar ne obupamo tudi mi!

Na Dunaju 8. maja l. 1895.

Jos. Stritar.

Gropa in drugi.

Spisal R.

(Dalje.)

V.

»Piši mi jedan listak
Od naše ljubavi!«

Narodna iz Dalmacije.

Ivan in Milena sta takoj početkoma spoznala, da so lepi trenotki pri lawn-tenisu jako, jako kratki in pa skrivni ljubezni naravnost nevarni. Tam si torej nista mogla pripovedovati, kar bi si bila tako neizrečeno rada pripovedovala po cele ure — ves dan, kaj pravim — — večno!

»Večno! Ta prečudna beseda uživa pri ognjevitih zaljubljenih prav tako visoko posvetno čast, kakor »ljubim« in »zvestoba«. In